

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

16 Vtrùm licitum sit resignare vel conferre beneficium in confidentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

*Pensio po-
rest imponi.* firmat vsus quotidianus. Ratio est, quia sicut Pontifex potest titulo beneficii plures fructus annexere, ita eidem titulo potest fructuum portionem detrahere, & alteri ius ad illos concedere, vel onus soluendi ex fructibus certam portionem ipsi titulo imponere, idque ad vitam resignantis; & tunc ad quem transibit beneficium, ad eundem transibit onus soluendae pensionis. Itaque resignare beneficium reseruata pensione, nihil est aliud quam resignare sub ea lege & modo, vt Superior partem fructuum à beneficio separet, vel vt onus pensionis illi imponat: quod cum Superior Iure facere possit, nihil exigitur, nisi quod Iure fieri potest.

*An Prae-
latus oblige-
tur.* 90 Dices, Praelatus hic obligatur ex pacto. Resp. Primò, Non obligari: non enim tenetur admittere resignationem sub tali modo. Secundo, Eà admittit, non est opus vt se obliget; sufficit vt liberè constituat pensionem: quod si nolit, iam resolutur renuntiatio. Tertiò, Etiam si se obligaret, nihil referret; quia pensio non exigitur vt pretium beneficii aut resignationis, sed vt pars eius quod dimittit: non enim paratus est renuntiare beneficio toti cum omnibus fructibus; sed cupit retinere partem. vnde non agit de lucro captando ex resignatione, sed de damno vitando; ac proinde non est simonia.

*Qui possint
pensionem
imponere.* 91 Sed difficultas est, qui possint pensionem causà resignationis simplicis imponere. Resp. Primò, Certum est, Pontificem posse, cui plenaria dispositio beneficiorum competit. Secundo, Idem potest Legatus à latere, vt docet Rebuffus, §. de resignat. conditionalis n. 12. adeò vt nisi pensionem imposuerit, facta tali resignatione, collatio sit futura irrita. huius tamen non conceditur vt possit admittere resignationes in fauorem tertij, vt idem tradit. Tertiò, Vtrum Episcopus possit, dictum est supra c. 34. dub. 38. Verius iudico, & stylo Curiae Romanae, qui Ius facit, conformius, non posse; nisi priuilegium vel consuetudo praescripta id ei concesserit. cui aperte fauet Ius commune, quod statuit vt Ecclesiastica beneficia sine immutatione conferantur. Extratrag. cap. vnico, titulo Vt Ecclesiast. benef. &c. Vnde sequitur, non posse nisi vbi Ius id ei concedit. Vide supra cap. 34. dub. 38. n. 205.

*Possunt
trahere.* 92 Notandum est Primò, Quando quis vult resignare in fauorem tertij sub onere pensionis, posse illos inter se tractare; non tamen absolute concludere, sed tantum sub beneplacito Pontificis: si enim absolute concluderent, esset simonia; quia pensio non potest sola auctoritate partium imponi. vnde non potest resignatarius Iure esse illius debitor; & consequenter obligatur per resignantem ad aliquid temporale, quod Iure non debet. Quando autem imponenda est per legitimam auctoritatem, tunc Iure debebitur, ac proinde non obligatur nisi ad id quod Iure inerat.

*An hypo-
theca &
fideiussor
exigi possit
pro pensio-
ne.* 93 Notandum Secundo, Interdum fieri resignationes in fauorem sub onere pensionis; & quia resignans metuit ne resignatarius malignè soluat, vult hypothecam saecularem, vel fideiussorem, quem quauis difficultate suborta conuenire possit. Certum autem est, huiusmodi conditiones & onera pretio aestimabilia, quae Iure non insunt, non solere nisi auctoritate Summi Pontificis admitti; quia continent simoniam Iuris hu-

mani, & habent quamdam speciem contractuum ciuiliu. Vnde non dubito, quin talis pensio ab Ordinario constituta, possit non solui, & beneficium tamquam vacans impetrari.

Petes, Vtrum si quis expensas fecerit in obtinendo beneficio litigioso, possit eas repetere, si beneficium velit resignare?

Quidam putant posse, si non petat aliquid pro ipso beneficio; sed tantum pro expensis litis, vt se indemnem seruet: haec enim tota redundat in vtilitatem resignatarij, quasi in eius gratiam facta essent. Ita quidam recentiores.

Mihi placet contraria sententia, quae est communis DD. vt docet Flaminus lib. 14. q. 7. nu. 1. quia omne pactum in spiritalibus de onere temporali, quod Iure non est annexum, reprobatur, si absque auctoritate Superioris fiat; de quo vide supra dubit. 2. & 4. Certè in foro externo non admittetur ista excusatio.

DUBITATIO XVI.

Utrum licitum sit resignare vel conferre beneficium in confidentiam.

Respondeo & Dico Primò, Si resignes, vel alio modo procures alicui beneficium, confidens ipsum aliquando illud nepoti vel amico tuo resignaturum; si nullam obligationem ipsi imponere intendas, non erit simonia; quamuis ob circumstantias possit esse illicitum. Docet hoc Nauarrus cap. 23. num. 109. Viualdus, de simonia, n. 28. Hugolinus tabula 1. cap. 22. ratio est, quia nullum interuenit pactum, nec internum, nec externum: sine pacto autem non potest esse simonia, vt patet ex definitione. vnde quantumuis speret quis vel confidat, si nulla est occulta vel aperta conuentio, nulla intentio obligandi; nulla quoque est simonia.

Dices Secundo, Si resignes, conferas, vel aliter procures alicui beneficium cum intentione obligandi; vt post aliquod tempus nepoti vel alteri renuntiet, nullo tamen signo exterius hanc tuam intentionem insinues, erit simonia mentalis. Patet ex dictis dub. 6. Haec tamen non infert poenas Iure constitutas.

Dico Tertiò, Si alicui beneficium aliqua ratione procures, eligendo, praesentando, postulando, resignando in fauorem, conferendo, instituendo, confirmando, vel commendando, cum pacto, vt is qui beneficium istud accepturus est, illud idem tibi vel alteri aliquando resignet, seu relinquat, aut vt pensionem ex eo vel fructus aliquos alteri praestet, erit simonia confidentiae externa, quae poenas Iuris infert. Patet ex Bulla Pij IV. & maxime Pij V. quam refert Nauarrus cap. 23. n. 110. in qua ponuntur varij modi, quibus in foro externo praesumi possit & debeat haec simonia esse commissa. Porro re ipsa, & in foro conscientiae, solum committitur duobus modis. Primò, Si procures alteri beneficium, vt illud tibi vel alteri aliquando renuntiet. Secundo, Si illud procures, vt fructus vel pensio ex eo alteri soluantur.

Petes, Quid si procures beneficium cum pacto vt tibi reseruetur pensio vel fructus aliqui?

Resp. Esse quidem simoniam, non tamen confidentiae;

Si resignas sibi fructus vel pensionem, non est simonia, sed fructus aly vel aly conferantur, vel pensiones solvantur ex eodem, confidentia confertur. hic cum de conuentione beneficij agitur, dicitur, ut eidem dimittenti vel alteri conferatur: cum de pensione & fructibus dicitur, aly vel aly.

Altera sententia probabilis.

Altera tamen sententia est valde probabilis, nam in Bulla Pij V. censetur simonia confidentia, quando aliquis presentat, vel beneficium resignat aut confert, vt prouisus, illius fructus, aut partem fructuum, ad utilitatem conferentis vel cedentis relinquat, vel pensionem ei, cui idem collator vel cedens voluerit, persoluat. Idem colligitur ex Bulla Pij IV. *verf. ac sibi propterea pensiones annuas. & verf. ac fructuum ac pensionum reservationes;* quibus locis aperte indicat esse simoniam confidentia, cum quis sibi absque legitima auctoritate pensionem reservat. Crediderim tamen non esse in hac parte receptam.

98 Retrocessiones probibita.

Ex istdem Bullis patet, in beneficiorum resignatione, presentatione, & collatione, illicitas esse & simoniacas hac specie qualdam retrocessiones, quas vocat *recessus, regressus, & ingressus*, quibus significatur ex vna parte ius quoddam in dimittente, repetendi pristinum beneficium; ex altera onus & veluti seruitus quedam in beneficio.

Regressus.

Regressum dicar habere, si beneficio à me possessio cedam alteri, reservato mihi iure regrediendi ad illud beneficium, in euentu, quo resignatarius naturaher vel ciuiliher pramoriatur, aut fiat Episcopus, aut pensionem constitutam non soluerit.

Ingressus.

Ingressum, si beneficium mihi collatum alteri, ante captam eius possessionem, resignem, seruato mihi iure ingrediendi possessionem huius beneficij, si ille pramoriatur, vel fiat Episcopus, &c.

Accessus.

Accessum, si Prælatus mihi cupiat prouisum de beneficio; sed quia per artem vel alia de causa sum incapax; confert meo pedagogo, concessio mihi iure, vt quamprimum iustam aetatem habuero, propria auctoritate possim istud beneficium accipere vel accedere. Quicumque sibi vel alteri tale ius reservat sine expressa Pontificis auctoritate, committit simoniam huius speciei. Adde, etiam Concilium Trident. sess. 25. cap. 7. de reform. valde improbare istas retrocessiones, *veluti imaginem quandam successionis hereditaria referentes; ac proinde, vt sacris constitutionibus, Patrumque decretis contrarias.* Ob eandem causam improbat Coadiutorias cum futura successione, nisi *urgens necessitas, aut euadens utilitas aliud postulet: & tunc non nisi causa diligenter à Romano Pontifice cognita, concedi debere.*

99

Coadiutoria cum futura successione.

DUBITATIO XVII.

Utrum licitum sit permutare beneficia, compensato fructuum inaequalitate.

Respondeo & Dico Primò, Permutatio beneficiorum facta sine auctoritate Prælati, est illicita: non tamen est simonia Iuris diuini natura is, sed Ecclesiastici. patet ex dictis supra dubitatione 4.

Vbi Notandum est, Cum ex dispositione Canonum, permutant nullam habent potestatem esse planè irritum; ac proinde sicut propria auctoritate sua beneficia alienarunt, ita sua auctoritate posse ad ea redire. possunt tamen à Superiore per sententiam priuari, in poenam illius criminis; vt patet cap. Cum olim. 7. de rerum permutat. non tamen amittunt ea ipso facto, nec incurrun censuras.

Cuius auctoritate permutatio facienda sit, dictum est cap. 34. dubit. 36.

Dico Secundò, Si alterum beneficium sit altero dignius, & paritas sit reddituum, est simonia Iuris diuini, si pecunia vel pensione excessus ille dignitatis compensetur. Ratio est, quia illa dignitas est omnino spiritalis. vide dub. 2.

Dico Tertio, Si beneficia habent prouentus inaequales, possunt nihilominus inter se commutari, excessu prouentuum alterius, pensione vel pecunia compensato. Ita Sotus l. 9. q. 7. ar. 2. Caiet. in ar. 4. q. 100. Siluester v. Permutatio 2. q. 6. vbi citat Panorm. Angelus v. Permutatio, num. 6. & alij. Probatur ex cap. Ad quaestiones 6. de rerum permutatione, vbi Clemens III. approbat permutationem duarum Ecclesiarum parochialium, compensato excessu opulentioris, pecunià.

Contrarium tenere videtur Adrianus quodlib. 9. art. 3. ad 5. quem sequitur Couarruias l. 1. variar. c. 5. num. 8. & 9. Sed si quis bene aduertat, nihil aliud velle videntur, quam illum excessum non posse pecunià compensari, si consideretur vt manens annexus suo titulo; quod verum est: quia sic est quid spirituale; qua ratione nihil pro eo dari potest.

Notandum est, hanc compensationem possibile tripliciter fieri. Primò, Si beneficium copiosius, non separatis prouentibus à titulo, commutetur cum tenui, & pro excessu prouentuum exigatur compensatio: & hoc non est licitum: quia iste excessus, hoc ipso quo manet annexus titulo, est debitus isti titulo; & hoc ipso, quo titulus in alterum transfertur, simul transit iste excessus: ergo pro eo nihil potest exigi, quin id etiam pro ipso titulo exigi censetur. & hoc est quod Adrianus & Couarr. velle videntur.

Secundò, Si compensatio exigatur, non pro excessu manente annexo, sed pro incommodo temporali quod subeo, spoliando me istis prouentibus. hanc enim ob causam possum petere à Pontifice, vt vel pensionem mihi referuet ex beneficio quod relinquo, onere pensionis imposito eidem beneficio; & sic simpliciter transferam illud beneficium, hoc onere grauatum: vel beneficiario imponat obligationem, vt ex alio beneficio, vel ex suo patrimonio aliquid mihi pro mea indemnitate soluat. Id enim Pontifex potest, cum hoc non sit pretium beneficij, aut prouentuum annexorum, sed conditio quedam necessaria vt me seruem indemnem, sine qua indemnitate nolo commutare.

Tertio, Si iura prouentuum separentur à titulis, & primò ipsi tituli nudi, simpliciter permutentur: deinde alio contractu permutentur iura prouentuum, compensato excessu opulentioris. iura enim prouentuum à suis titulis hoc modo separata, cum non sint spiritalia, sed temporalia bona, possunt sub tali pacto commutari, vt incrementum

100
Possunt ad sua beneficia redire.

101
permutatio inaequalium.

102
Compensatio haec ut fiat.

Separatum prouentuum a titulo.